

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO :2015/3022
KARAR TARİHİ : 16/11/2015

ŞİKAYETÇİ

TAVSİYE KARARI
: A.F.Ö.

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ

:

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: Orman Genel Müdürlüğü

ŞİKAYETİN KONUSU

: Hak sahibi olunan özel ağaçlandırma sahalarının idarece takdir yetkisi kullanılarak iptal edilmesi hakkında.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 26.5.2015

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1) Şikayet başvurusu, e-başvuru yolu ile 26/05/2015 tarih 6380 sayılı yazı ile Kurumumuz kayıtlarına girmiştir. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca şikayetin inceleme ve araştırmasına geçilmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikayet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği şikayetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarının tüketildiği, şikayetin süresinde yapıldığı ve şikayetin diğer ön inceleme konularında da eksikliğin bulunmadığı, bu nedenlerle şikayetin incelenme ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikayetçi, ... İli ... İlçesi(şikayet konusu yerin izin raporu ve eklerinden .... olmayıp ... İlçesi olduğu anlaşılmıştır.) ... Köyü sınırları içerisinde, ... Orman Bölge Müdürlüğü tarafından .... numaralı Özel Ağaçlandırma Tamiminin 5'inci maddesi doğrultusunda oluşturulan komisyon tarafından tespit edilen ... m² ve ....m² yüzölçümlü özel ağaçlandırma sahaların ilgili tamimin 6'ncı maddesi doğrultusunda adına hak sahibi olarak tespitinin yapıldığı ve aynı tamimin 7'nci maddesinde göre de hak sahibi olarak belirlendikten sonra özel ağaçlandırma sahası için istenen belgelerin yasal süre içerisinde teslim edildiği, ancak .... Orman Bölge Müdürlüğünün 2015 tarih ..... sayılı yazısı ve

Orman Genel Müdürlüğünün 2015 tarih ..... sayılı yazısı üzerine özel ağaçlandırma başvurusunun reddedildiği, bunun üzerine Orman Genel Müdürlüğüne başvurarak ciddi anlamda maddi zararı olduğu, idareden kaynaklanan yanlışlar nedeniyle uğramış olduğu mağduriyetin giderilmesini, özel ağaçlandırma faaliyetine devam edebilmesi için başkaca bir alanın tarafına gösterilmesini istediğini fakat Orman Genel Müdürlüğünün 2015 tarih ..... sayılı cevabi yazısında talebinin uygun görülmediğini belirterek, Kurumumuza yapmış olduğu şikayet başvurusunda, idareden kaynaklanan yanlışlar nedeniyle içine düştüğü haksızlığın mağduriyetin giderilmesini, özel ağaçlandırma faaliyetlerine devam edebilmesi için Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülen başkaca bir alanın tarafına gösterilmesini talep ettiği ancak şikayetçi ile yapılan görüşmede, özel ağaçlandırma için şikayet konusu yerlere izin verilmesini başkaca bir yer gösterilmesi talebinden vazgeçtiğini ayrıca şikayetçiye zararını ispat edici elinde bilgi-belge olup olmadığı sorulduğunda, bu kapsamda herhangi bir bilgi bulunmadığını aynı zamanda talebinin bu konuda olmadığını belirtmiştir.

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4) Şikayet konusu hakkında 2015 tarih .... sayılı yazı ile Orman Genel Müdürlüğünden maddeler itibariyle istenen bilgi-belge talebi, Orman Genel Müdürlüğünün 2015 tarih .... sayılı cevabi yazısı ile maddeler itibariyle açıklamıştır. (Sorular numaralandırılmış olup ilgili idareden gelen cevaplar hemen altında yer almıştır.)

Buna göre;

4/1) Özel ağaçlandırma izin başvurusunun uygun görülmemesine ilişkin yasal dayanaklar ve buna ilişkin bilgi ve belgeler hakkında;

... İlinin Ülkemizin nüfus yoğunluğu en büyük ikinci şehri olduğu, nüfus yoğunluğu fazla olan yerlerde yaşayan vatandaşlarımızın rekreasyonel ihtiyaçların karşılanması için ormanlık sahaların, toplumun tamamına hizmet etmesinin daha doğru olacağı değerlendirildiği, yine söz konusu sahalar incelendiğinde, sahaların etrafındaki ormanlık saha ile bir bütünlük teşkil ettiği, orman içi açıklık olarak değerlendirilebileceği ve bu tür sahaların yaban hayatı ve ekosistem için özel önem arz etmesi hususları ile birlikte, 23.08.2012 tarihli Ağaçlandırma Yönetmeliğimizin "...Devlet ormanlarında saha izni, projelendirme ve saha teslimi başlıklı 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasının son bölümünde; "... izin raporu ve ekleri saha izni için Genel Müdürlüğe gönderilir, Genel Müdürlükçe uygun görülmesi halinde saha izni verilir..." hükmü gereği; idarelerince yapılan nihai değerlendirmede, takdir yetkisi kullanılarak söz konusu müracaatların uygun görülmediği,

4/2) Şikayetçi A.F.Ö., izin başvurusunun reddi sonucu maddi zararının oluştuğunu belirtmekle, bu zararın oluşup oluşmadığı, zarar oluşmuşsa zararın karşılanıp karşılanamayacağı hususu ile ilgili olarak;

İlgiliye özel ağaçlandırma saha izninin verileceğine ilişkin taahhüt verilmediği, her müracaat neticesinde özel ağaçlandırma izni verileceğine dair herhangi bir garanti olmadığı, özel ağaçlandırma amacıyla saha tahsisi yapılması için bir dizi aşamaların yerine getirilmesi gerektiği,

Bu nedenle ilgilinin yapmış olduğu harcamaların idarelerince ilgisi bulunmadığı, bununla birlikte herhangi bir maddi zarar var ise karşılanmasına dair mevzuatlarında herhangi bir hüküm bulunmadığı,

4/3) Özel ağaçlandırma faaliyetleri için başka bir alanın anılan kişiye gösterilip gösterilemeyeceği hususunda;

Yürürlükteki mevzuatlarına göre Devlet ormanlarında özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü veya özel imar-ihya yapılacak sahalardan idareleri tarafından yıllık programlarına göre tespit edildiği, tespit edilen alanların idarelerine ait internet sitelerinde 30 gün süreyle ilan edildiği ve ilanı yapılan sahalara; ilan süresi içerisinde tek bir müracaatın olması halinde müracaatçının birden fazla müracaatın olması halinde ise kura sonucu belirlenen gerçek veya tüzel kişinin hak sahibi olarak tespit edildiği, 23.08.2012 tarihli ve 28390 sayılı Resmi gazetede yayımlanan Ağaçlandırma Yönetmelikleri gereği idareleri tarafından resmi internet sitelerinde (www.ogm.gov.tr.) ilan edilen sahalarda özel ağaçlandırma müracaatlarının kabul edildiği başka bir alanın gösterilmesinin mümkün olması,

4/4) Başlangıçta tahsis edilen mezkur alanların, neden daha sonra özel ağaçlandırmaya uygun görülmediği hususunda;

Birinci maddede belirtildiği üzere ilgiliye saha tahsis oluru verilmediği, müracaatına dair izin raporu tanzim edildiği, izin raporundan sonra uygun görülen müracaatlara uygulama projesi tanzim ettirildiği, uygulama projesinin onayından sonra saha izni verildiği, ilgili ile idareleri arasında konu işlem ile ilgili yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya, karara bağlanmış bir uyuşmazlık bulunmadığı,

Belirtilmiştir.

5) Orman Genel Müdürlüğünün (Ağaçlandırma Daire Başkanlığı) yukarıda belirtilen 2015 tarih ..... sayılı yazısında, özel ağaçlandırmaya engel teşkil ettiği açıklanan hususlarının öngörülebilir olup olmadığı ve bazı ek bilgiler 2015 tarih ..... sayılı yazı ile maddeler itibariyle sorulmuş olup, gelen 2015 tarih ..... sayılı cevabi yazıda; (Sorular numaralandırılmış olup ilgili idareden gelen cevaplar hemen altında yer almıştır.)

5/1) Özel ağaçlandırma izin başvurusunun Sahipli Arazi, Hazine Arazisi veya Devlet Ormanı üzerinde mi yapıldığı hususunda;

Özel ağaçlandırmaya konu edilebilecek ormanlık sahalardan idarelerince tespit edildiği, yapılan müracaatın Devlet Ormanı üzerinde yapıldığı,

5/2) Konuya ilişkin izin raporu ve varsa uygulama projesi örneğinin talep edildiği hususunda;

Konu sahaya ait işlem müracaat aşamasında olduğu için sahaya ait izin raporunun tanzim edildiği, uygulama projesinin yaptırılmadığı,

5/3) Saha izninin, ağaçlandırma yönetmeliği gereği takdir yetkisi kullanılarak uygun görülmediği gerekçe olarak da ormanlık sahalardan toplumun tamamına hizmet etmesinin daha uygun olacağı bu tür sahalardan yaban hayatı ve ekosistem için özel önem arz ettiğinin belirtildiği, bu bağlamda bu gerekçelerin özel ağaçlandırma alanları ilan edilmeden veya müracaatlarının kabul edilmeden önce öngörülebilir olup olmadığı,

Özel ağaçlandırmaya konu ormanlık sahalardan amenajman planlarında ve aktüel olarak bozuk vasıfta sahalardan olmakla beraber bu evsafa binlerce hektar sahanın özel ağaçlandırmaya konu edilebildiği, özel ağaçlandırmaya konu sahalardan taşra birimlerince tespit edildiği, Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüğünün resmi internet sitesinde ilan edildiği, söz konusu sahalardan tespitinde, ilanında, kura çekilişinde, hak sahipliğinin tespitinde ve izin raporunun hazırlanmasında mevzuatları açısından bir sıkıntı tespit edilmediği, gelinen aşamada; izin raporu ve ekleri 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereği Genel Müdürlüğe gönderildiği, idarelerince yapılan değerlendirmede söz konusu sahalardan izin verilmesinin uygun bulunmadığı, A.F.Ö.'nin müracaatı istisnai bir durum olmayıp bu ve buna benzer

müracaatların yapılan değerlendirilme sonucunda idarelerince takdir yetkisi kullanılarak reddedilebildiği,

5/4) Şikâyetçi ile idareleri arasında yapılan yazışmalar ve bu kapsamda bilgi ve belgelerin gönderilmesi ve şikâyetçi tarafından hangi yükümlüklerin yerine getirildiği hususunda;

a-Konu saha idarelerince tespit edilip ilan edildiği,

b-A.F.Ö. ilan aşamasında idarelerine müracaatta bulunduğu,

c-Müracaatçılar arasında kura çekilişi yapılarak hak sahibi tespitinin yapıldığı,

d-İlgili tarafından beyanlar, ikametgah, kimlik bilgileri ve haritaların idarelerine teslim edildiği konu sahaya ait izin raporunun idarelerince tanzim edildiği,

5/5) Özel ağaçlandırmaya konu alanlarda, şikayetçi, A.F.Ö. tarafından bir çalışma yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa buna ilişkin maliyetlerin ne olduğu hususunda;

Saha ilgiliye teslim edilmemiş olup, ilgilinin saha üzerinde yapmış olduğu fiili bir çalışma bulunmadığı,

Belirtilmiştir.

C. Olaylar

6) ... Orman İşletme Müdürlüğü, ... Orman İşletme Şefliği bünyesinde bulunan .... parça no.lu(...m²) sahaya özel ağaçlandırma için şikayetçi tarafından müracaat edilerek kura çekilişine girmeye hak kazanılmış ve değerlendirme komisyonu tarafından 2013 tarihinde ilk sırada yer alan hak sahibi olarak belirlenmiştir.

7) ... ili ... ilçesi .... köyü ... Orman İşletme Şefliği ... no.lu bölmedeki şikayetçi tarafından yapılan ... m² lik özel ağaçlandırma talebine ilişkin 2015 tarihli özel ağaçlandırma izin raporunda; mezkur yerin verimli orman alanları dışında kaldığı, izne konu edilmeyecek yerlerden olmadığı (2873 Milli Parklar Kanunu kapsamındaki yerler, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ilan edilen yerler gibi) ve izin süresinin 49 (Kırkdokuz) yıl olduğu yer almıştır.

8) .... Orman İşletme Müdürlüğü. .... Orman İşletme Şefliği bünyesinde bulunan ... parça no.lu(... m²) sahaya özel ağaçlandırma için şikayetçi tarafından müracaat edilerek kura çekilişine girmeye hak kazanılmış ve değerlendirme komisyonu tarafından 2013 tarihinde ilk sırada yer alan hak sahibi olarak belirlenmiştir.

9) .... ili ... ilçesi ... köyü ... Orman İşletme Şefliği ... no.lu bölmedeki şikayetçi tarafından yapılan ... m² lik özel ağaçlandırma talebine ilişkin 2015 tarihli özel ağaçlandırma izin raporunda, mezkur yerin verimli orman alanları dışında kaldığı, izne konu edilmeyecek yerlerden olmadığı (2873 Milli Parklar Kanunu kapsamındaki yerler, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ilan edilen yerler gibi) ve izin süresinin 49 (Kırkdokuz) yıl olduğu yer almıştır.

10) Orman Genel Müdürlüğü'nün(Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı) ... Orman Bölge Müdürlüğü hitaplı 2015 tarih .... sayılı yazısında, ... İli .... İlçesi ... Köyü sınırlan dahilinde A.F.Ö.' e ait ..... m² ve ..... m² lik özel ağaçlandırma başvurularına ait izin raporlarının incelendiği, söz konusu müracaatların yapılan nihai değerlendirmede uygun bulunmadığı belirtilmiştir.

11) .... Orman Bölge Müdürlüğünün A.F.Ö. hitaplı 2015 tarih .... sayılı yazısında, özel ağaçlandırma izin talebinin Orman Genel Müdürlüğünce yapılan nihai değerlendirmede uygun bulunmadığı belirtilmiştir.

D. Kamu Denetçisinin İnceleme ve Araştırma Bulguları

12) Şikayete konusu işleme ilişkin bilgi ve belgeler, Orman Genel Müdürlüğünden istenmiş olup ilgili idarece konuya ilişkin görüş ve gerekli bilgi ve belgelerin örnekleri gönderilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

13) 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın,

13/1) **‘Kanun Önünde Eşitlik‘** başlıklı 10'uncu maddesi, ‘Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir... ‘ şeklinde.

13/2) **‘İdarenin Bütünlüğü ve Kamu Tüzelkişiliği‘** başlıklı 123'üncü maddesinde, ‘İdare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir...’ denilmiştir.

13/3) **‘Yönetmelikler‘** başlıklı 124'üncü maddesi, ‘Başbakanlık,bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler...’ şeklinde ifade edilmiştir.

13/4) **‘Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi‘** başlıklı 169'uncü maddesinde, ‘Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.' denilmektedir.

14) 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanun'un **‘Devlet Ormanlarında Tespit ve İzin‘** başlıklı 2'nci maddesi, Orman sınırları içindeki; yangın hariç çeşitli sebeplerle meydana gelmiş olan açıklıklarda, amenajman planlarının ağaçlandırmaya ayırdığı sahalarda, Orman Bakanlığınca belirlenecek esaslar ve önceliklere göre ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları yapılmak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere bedelsiz izin verilebileceği, Devlet ormanlarında izin verilmesi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine tabi olduğu şeklindedir.

15) 6831 Sayılı Orman Kanun'un,

‘Ağaçlandırma ve İmar İşleri‘ başlıklı 57'nci maddesinde, ‘Orman sahasını artırmak maksadıyla, orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda, verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanları ile Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde, köy tüzelkişilikleri ve diğer gerçek ve tüzelkişiler tarafından Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir.’ yer almıştır.

16) Ağaçlandırma Yönetmeliğinin,

16/1) ‘‘Devlet Ormanlarında Yapılacak alışmalar’’ başlıklı 5’inci maddesinin 1’inci fıkrasında, ‘‘Bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, gerektiğinde verimli ormanlarda... ağaçlandırma, erozyon ve sel kontrolü, çığ ve heyelanların önlenmesi, mera ıslahı, ağaç ıslahı, orman ağaç, ağaççık ve florasına ait tohum ve fidan üretimi, fidanlık, rehabilitasyon ve imar-ihya alışmaları Genel Müdürlükçe yapılır veya yaptırılır...’’ denilmektedir.

16/2) ‘‘Müracaat’’ başlıklı 11’inci maddesinin (a) bendi, ‘‘ Devlet ormanlarında yapılacak ağaçlandırma, erozyon kontrolü, imar-ihya çalışmaları ve hak sahibi tespiti özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü ve özel imar-ihya yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin talep edecekleri saha;

Devlet ormanı ise; ilan edilen yerlerden talep edeceği sahanın işletme müdürlüğü, şefliğı, serisi, bölme ve parça no’larının belirtildiğı dilekçe ile orman idaresine, müracatta bulunur.’’ şeklinde ifade edilmiştir.

16/3) ‘‘Devlet Ormanlarında Yapılacak Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü, İmar-İhya alışmaları ve Hak Sahibi Tespiti’’ başlıklı 12’nci maddesi, ‘‘Devlet ormanlarında özel ağaçlandırma, yapılacak sahalarda orman idaresi tarafından tespit edilir. Tespit edilen bu sahalarda;

Gerçek ve tüzel kişilere özel ağaçlandırma amacıyla izin verilebilecek sahalarda olmak üzere tefrik edilir.

Gerçek ve tüzel kişilerin özel ağaçlandırma yapmaları gagesiyle tefrik edilen alanlarda yılda en az bir defa orman idaresine ait internet sitelerinde 30 gün süreyle ilan edilir.

Bölge müdürlüğüne özel ağaçlandırma müracaatlarının değerlendirilmesi için, en az 3 kişilik komisyon kurulur.

İnternet sitelerinde ilanı yapılan sahalarda; ilan süresi içerisinde tek bir müracaatın olması halinde müracaatçı, birden fazla müracaatın olması halinde ise kura sonucu belirlenen gerçek veya tüzel kişi hak sahibi olur.

Kura ekilişi, yukarıda belirtilen komisyon marifetiyle ilgili köy muhtarları ve belde belediye başkanlarının hazır bulunduğu ortamda yapılır ve ilk üç kişinin yer aldığı hak sahipliği sıralama tutanağı düzenlenir. İlk sırada yer alan kişi hak sahibi olarak belirlenir.

İşletme müdürlüğüne hak sahibinden, izin raporunun düzenlenmesi için özel ağaçlandırmaya konu edilen sahanın üzerinde gösterildiğı koordinat özet çizelgesi (6 derecelik memleket koordinatları) istenir.

İstenen belgeler işletme müdürlüğüne teslim edildikten sonra bu maddenin yukarıda belirtilen komisyon tarafından tanzim edilen izin raporu bölge müdürlüğüne uygun görülmesi halinde onaylanır.’’ şeklindedir.

17) 6912 sayılı Özel Ağaçlandırma Tamiminin,

17/1) ‘‘Özel Ağaçlandırma Yapabilecek Gerçek ve Tüzel Kişiler’’ başlıklı 4’üncü maddesinde, Orman, Hazine ve sahipli arazilerde; gerçek kişilerin özel ağaçlandırma yapabileceğı düzenlenmiştir.

17/2) ‘‘Devlet Ormanlarında Yapılacak Özel Ağaçlandırma, Özel Erozyon Kontrolü ve Özel İmar-İhyaya Konu Sahaların Tespiti’’ başlıklı 5’inci maddesi, Devlet ormanlarında özel

ağaçlandırma, gayesi ile ilan edilecek sahaların bölge müdürlüğünce oluşturulacak komisyonlar tarafından tespit edileceği şeklindedir.

17/3) ”Devlet Ormanlarında Projelendirme, Saha İzni ve Saha Teslimi” başlıklı 7’nci maddesi, ..Saha izin yetkisi olmayan bölge müdürlüklerinde ise uygulama projesi bölge müdürü tarafından onaylandıktan sonra sadece izin raporu ve ekleri, saha izni için Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlükçe uygun görülmesi halinde saha izni verilir. İzin oluru bölge müdürlüğüne gönderileceği şeklindedir.

18) 645 Sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin “Görevler” başlıklı 2’nci maddesinde, Orman ve Su İşleri Bakanlığının görevleri arasında, ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, çölleşme ve erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturmak yer almıştır.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

19) Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin 06/05/2015 tarih E. 2014/1120 K. 2015/569 sayılı kararında,

Olayda özel ağaçlandırılacak sahaların orman idaresi tarafından daha önce tespit edilerek belirlendiği, bu belirlenen alanlarla ilgili olarak ihaleye (kura yöntemi) çıkılarak işlem yapıldığı, davacının da bu şekilde ilan edilen özel ağaçlandırma sahası için müracaat ederek yapılan kura çekimi sonucu hak sahibi olduğu ve gerekli tüm bilgi ve belgelerin idareye verildiği, ancak saha izni için Orman Genel Müdürlüğüne gönderilen belgeler sonucunda nihai değerlendirmede söz konusu makamca ağaçlandırma izin talebinin uygun bulunmadığının belirtildiği,

İşlemden hangi sebeplerle uygun bulunmadığının belirtilmediğinin anlaşılması karşısında söz konusu hususun açıklığa kavuşturulması amacıyla Mahkemece verilen 11.12.2014 tarihli arar kararı üzerine davalı idarece gönderilen cevabı yazıda: Kocaeli İlinin Ülkemizin nüfus yoğunluğu en büyük ikinci şehri olduğu, bu gibi yerlerde rekreasyon ilanlarının halkın tamamına hitap etmesinin daha uygun olacağı, sahanın ormanlık alanla bir bütünlük arz ettiği bitki örtüsünün belli bir kapalılığa ulaştığı, bu alanın yaban hayat ve ekosistem için özel önem gerekçesiyle uygun görülmediği belirtilmekte ise de yukarıda da belirtildiği üzere özel ağaçlandırma yapılacak alanların orman idaresi tarafından yapılan araştırma sonucu tespit edilerek ilan edildiği, bu şekilde tespit edilen alanın sonradan özel ağaçlandırma yapılamayacak bir alan olarak izahı çelişki oluşturduğu gibi bu durumun kanıtlanamadığı zira bu alanın yerel idare tarafından yapılan çalışmalar sonucu tespit edildiği, Genel Müdürlükçe alan üzerinde fiziki bir çalışma ve rapor hazırlandığına dair bir bilgi ve belge ibraz edilmediğinden soyut genel bir değerlendirme yapıldığı görüldüğü,

Bu durumda, davacının özel ağaçlandırma talebinin reddine dava konusu işlemde hukuki isabet görülmediğinden dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir. (Anılan mahkeme kararı Danıştay 8. Dairesinde 2015/7255 Esas numarasıyla inceleme aşamasında olup kesinleşmemiştir.)

20) Danıştay 12. Dairesinin 30.1.2014 tarih E. 2013/1265 K. 2014/278 sayılı kararında,

Davacının görev yaptığı süre içerisinde göreviyle ilgili olarak yetersizliği veya başarısızlığına ilişkin somut bir saptamada bulunulmadan; bir sosyal paylaşım sitesinde belediye başkanlığı aleyhine yapılan olumsuz yorumları beğenme şeklindeki eylemi nedeniyle, performansının 38 puan olarak değerlendirilmesi üzerine, hizmet sözleşmesinin uzatılmamasına ilişkin işlemde hukuka uyarlık görülmediği hakkında.

Gaziantep 2. İdare Mahkemesince verilen 17/10/2012 tarihli ve E:2012/178; K:2012/1393 sayılı kararın, dilekçede yazılı nedenlerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek; olayda, davacının görev yaptığı süre içerisinde göreviyle ilgili olarak yetersizliği veya başarısızlığına ilişkin somut hiç bir saptamada bulunulmadığı, dava konusu işlemin salt idareye tanınan takdir yetkisi kullanılmak suretiyle tesis edildiği, böylelikle davalı idarece davacının, bir sosyal paylaşım sitesinde belediye başkanlığı aleyhine yapılan olumsuz yorumları beğenme şeklindeki eylemi nedeniyle performansının 38 puan olarak değerlendirilmesi üzerine kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı olarak tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmış olup aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

21) Danıştay 11. Dairesinin 18.4.2008 tarih E.2006/488 K. 2008/4127 sayılı kararında,

30 hizmet yılını dolduran memurların kurumlarınca görülen lüzum üzerine re'sen emekliye sevk edilebilmesi konusunda idareye takdir yetkisi tanınmış ise de bu yetki sınırsız olmayıp, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılması, manevi takatsizlik, fikri kudretsizlik verimsiz çalışma gibi objektif kriterlere dayanması gerektiği hakkında.

5434 sayılı Yasanın 39/b maddesinin 4447 sayılı Yasanın 23. maddesi ile değişik (b) fıkrasının ikinci bendinde, seçilmiş belediye reisleri ve vilayetlerin daimi komisyon azaları hariç olmak üzere 30 hizmet yılını tamamlamış olanların kurumlarınca lüzum görüldüğünde yaş kaydı aranmaksızın re'sen emekliye sevk edilebilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu madde ile 30 hizmet yılını dolduran memurların kurumlarınca görülen lüzum üzerine re'sen emekliye sevk edilebilmesi konusunda idareye takdir yetkisi tanınmış ise de bu yetki sınırsız olmayıp, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmalı, manevi takatsizlik, fikri kudretsizlik verimsiz çalışma gibi objektif kriterlere dayanmalıdır.

Dosyanın incelenmesinden re'sen emekliye sevk edilen davacının hizmetlerini aksattığı, verimli çalışmadığı, görevini yapamayacak derecede bedenen ve fikren güçlü olmadığı yolunda yapılan bir tespit ve somut bir veri bulunmadığı gibi sicillerinin olumsuz olduğu ve disiplin cezası aldığı yönünde de davalı idarece bir iddiada bulunulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda anılan yasa maddesi ile idareye re'sen emekliye sevk konusunda verilen takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmadığı sonucuna ulaşıldığından davacının re'sen emekliye sevk edilmesine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

22) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Pine Valley Developments Ltd ve Diğerleri-İrlanda davasında,

Bu davada başvuruçular imar müdürlüğü tarafından verilmiş üzerinde sanayi depoları ve işyeri kurabilecekleri yönünde bir ön imar izni olan bir taşınmaz satın aldığı, ancak daha sonra imar planlarında yapılan değişiklik ile başvuruçulara imar izni verilmediği, başvuruçuların taşınmazının değeri, üzerinde inşaat yapılamaması nedeniyle düşmüş ve bu taşınmaz alındığı fiyatın çok altında bir fiyata satıldığı Mahkeme, taşınmaza ilişkin bir ön imar izninin verilmiş olmasını ve bu izne, dayanarak şirketin taşınmazı ön imar izninde öngörülen amaç çerçevesinde inşaat yapmak üzere satın almasını, bu mülkiyetin bir ögesi olarak değerlendirildiği, Mahkeme'ye göre, bu davada mülkiyet hakkına benzer nitelikte koruma altına alınan "meşru beklenti" söz konusu olduğu, başvuruçular bu taşınmazı satın aldıklarında üzerinde imar imkânı olduğunu belirten hukuken geçerli ve ilgili sicile dayalı bir ön sertifikaya güvendiği, Mahkeme'ye göre, bu koşullar altında başvuruçuların taşınmazları üzerinde

planladıkları yapılaşmayı gerçekleştirecekleri yönünde meşru bir beklentiye sahip olduklarını kabul etmek gerektiği hüküm altına alınmıştır.

C. Kamu Denetçisi Zekeriya Aslan'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

23) Kamu Denetçisi tarafından özel ağaçlandırma alanlarında hak sahibi olarak belirlenen şikayetçinin izin raporu ve eklerinin, saha izni için Orman Genel Müdürlüğünce Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 13'üncü maddesinin 2'nci fıkrası kapsamında takdir yetkisi kullanılarak, uygun görmeme gerekçelerin soyut, yeterli olmayan ve ispat edilemeyen iddialar olması ve takdir yetkisinin denetiminde kullanılan ölçütler olan denge ilkesi ve hizmet gereğinin gözetilmemesi nedenleriyle takdir yetkisinin kullanılmasında sınırlarının aşıldığı ayrıca hizmetin iyi bir şekilde planlanmaması idarenin sorumluluğunu doğurduğu ve yargı kararları dikkate alındığında; mevzuat bakımından herhangi bir eksikliği bulunmadığı belirtilen izin raporu ve eklerinin saha izni için söz konusu idarece uygun görülmesi ve özel ağaçlandırmanın bundan sonraki sürecine hukuk ve hakkaniyet ölçülerinde devam edilmesi hususunda, Orman Genel Müdürlüğü'ne tavsiyede bulunulması, gerektiği yönünde öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

24) Şikayet başvurusu, paragraf üçte ayrıntılı yazılı olduğu üzere, Orman Genel Müdürlüğünün 2015 tarih .... sayılı yazısı üzerine özel ağaçlandırma başvurusunun reddedildiği, bunun üzerine Orman Genel Müdürlüğüne başvurarak ciddi anlamda maddi zararı olduğu, idareden kaynaklanan yanlışlar nedeniyle uğramış olduğu mağduriyetin giderilmesini talep etmiştir.

25) 645 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Orman ve Su İşleri Bakanlığına ormanların korunması, geliştirilmesi ve ağaçlandırmayla ilgili konularda politika oluşturma görevi verilmiş olup, bu bakanlığa bağlı kuruluş olan Orman Genel Müdürlüğüne de 3234 sayılı Kanun ile ağaçlandırma ve ormanla ilgili hususlarda politika oluşturma görevi yüklenmiştir.

26) Raporun 4 ve 5 numaralı paragraflarında idarenin açıklamaları yer almaktadır. Anayasamızın Yönetmelikler başlıklı 124'üncü maddesi kapsamında **ağaçlandırma yönetmeliğinin yetki unsuru yönünden sakatlığı söz konusu değildir.**

27) Diğer taraftan özel ağaçlandırma müracaatlarında saha izni verilmesi aşamasında Orman Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşünün olması gerektiğinden bahseden Ağaçlandırma Yönetmeliği, 6831 sayılı Orman Kanun'un 57'nci maddesinde orman sahasını arttırmak maksadıyla gerçek ve tüzelkişiler tarafından Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir hükmüne dayanak olarak çıkarıldığından **normlar hiyerarşisine aykırılık bulunmamaktadır.**

28) **Bundan sonra idarenin takdir yetkisinin ne olduğu, takdir yetkisinin hangi durumlarda söz konusu olduğu ve bu yetkinin sınırlarının ne olduğu önem taşımaktadır.**

29) Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi yanında hizmetlerin çeşitliliği, teknik zorunluluğu idarenin farklı hareket tarzlarına ihtiyaç gösterebilir. Bu nedenlerle idareye belli ölçüde hareket serbestisi sağlanması gerekmektedir. İşte idarenin bu hareket serbestisi içinde kullandığı yetkiye "takdir yetkisi" denir. İdareye tanınan takdir yetkisi, işlemin sebep ve buna bağlı olarak konu unsurunda olabilir. Yasaların sebebi gösterdiği durumlarda takdir yetkisinden bahsedilemez. Ancak yasaların sebebi göstermediği veya birden fazla sebep gösterdiği durumlarda takdir yetkisi söz konusu olur. Yasalarda bazen de sebep konusunda kamu güvenliği, kamu düzeni,

genel sağlık gibi ifadeler kullanılır. Bu açık olmayan kavramlarda takdir yetkisinden bahsedilir **Çağlayan, R (2003).“Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi”** <http://www.erkincan.edu.tr/birim/HukukDergi/makale>.

30) Bir başka takdir yetkisinin söz konusu olduğu alan ise kanunlar, emredici kelimeler kullanmak yerine yapabilir, edebilir, tutabilir... gibi yoruma açık ve seçimlik görevi ifade eden kelimelerin kullanılması durumunda, idareye takdir yetkisi vermektedir **Kalabalık H. “İdare Hukukunda Takdir Yetkisi Kavramı Ve Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması”** <http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi>.

31) Bir taraftan yasal düzenlemede takdir yetkisinin var olup olmadığı önem arz etmekte olup diğer taraftan var olan takdir yetkisinin sınırlarının ne olduğunu sorusu bulunmaktadır. Bu kapsamda raporun şikayet konusuna ilişkin uygulamalar kısmında yer alan Danıştay içtihatları gerekse de içtihatlardan yararlanan raporun 29. bölümünde belirtilen Çağlayan’a göre **takdir yetkisinin kullanılmasının denetiminde; gerekçenin ispat edilir olup olmadığı, eşitlik ilkesi, kamu yararı, hizmet gerekleri, açık hata ve denge ilkesi kavramlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.**

32) 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanun’un Devlet Ormanlarında Tespit ve İzin başlıklı 2’nci maddesi, ağaçlandırma çalışmaları yapılmak üzere ile gerçek ve tüzel kişilere bedelsiz izin verilebileceğinden ve 6831 Orman Kanun’un 57’nci maddesinde Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir denildiğinden somut olayımızda hem Anayasanın 123’üncü maddesi kapsamında idarenin görevlerinin kanunla düzenlendiğı anlaşılmış olup hem de **idarenin seçimlik hakkı(yapılabilir ifadesi) söz konusu olduğundan kanuniyet prensibinin istisnası olan takdir yetkisinin varlığından söz etmek mümkündür. Ancak bu takdir yetkisinin varlığı bu yetkinin sınırları çerçevesinde kullanıldığı anlamı taşımamaktadır.**

33) Somut olayımızda, takdir yetkisinin kullanılmasında sınırların aşılıp aşılmadığını tespit için kullanılan ölçütler yönünden değerlendirmesi, aşağıda yer alan maddelerde yapılmıştır.

33/1) Gerekçe Yönünden, Orman Genel Müdürlüğünün raporun 4/1 numaralı bölümünde belirtilen yazısında, şikayet konusu alanların toplumun rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılaması gerektiğı, orman içi açıklık olduğu ve bu tür sahaların yaban hayat ve ekosistem için özel önem arz ettiğı ile Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 13’üncü maddesinin 2’nci fıkrası “...izin raporu ve ekleri saha izni için Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlükçe uygun görülmesi halinde saha izni verilir...” hükmü gereğı takdir yetkisi kullanılarak söz konusu müracaatların uygun görülmediğı belirtilmiştir.

33/2) Bunun üzerine uygun görmeme gerekçelerin özel ağaçlandırma alanları ilan edilmeden veya müracaatlarının kabul edilmeden önce öngörülebilir olup olmadığı sorulduğunda, Orman Genel Müdürlüğünün 5 numaralı başlıkta yer alan cevabi yazısında, somut, yeterli ve ispat edici herhangi bir gerekçe belirtilmemiştir. Yani özel ağaçlandırma saha izni uygun görülmeyen şikayete konu yerlerin rekreasyonel alan olduğuna ilişkin bir imar planının olmadığı, yaban hayat ve ekosistem için özel öneme sahip olduğuna ilişkin ilgili idarenin resmi yazısının sunulamadığı, yine bir gerekçe olarak sunulan alanın orman içi açıklık durumu, 15 numaralı başlıkta yer alan 6831 Sayılı Orman Kanun’un 57’nci maddesi kapsamında engel teşkil etmediğı anlaşılmıştır.

33/3) Denge ilkesine göre, çatışan iki değer arasında bir değerlendirme yapılacak yani fayda maliyet analizi yapılacak, hangisinin faydası daha fazla ise ona göre karar verilecektir. 33/1 ve 33/2 numaralı paragraflar da belirtilen hususlarla özel ağaçlandırma saha izninin uygun görülmemesi işleminin

ispatlanamamış olması olayda kamu yararından çok üçüncü kişinin yararının üstün olduğunu göstermektedir.

33/4) Hizmet gerekleri yönünden ise incelemeye konu sahalarda tespitinde, ilanında, kura çekilişinde, hak sahipliğinin tespitinde ve izin raporunun hazırlanması aşamalarında herhangi bir hukuki problemin olmaması ve Anayasanın 169'uncu maddesinde, Devletin ormanların korunması ve sahalarda genişletilmesi için gerekli kanunları koyup ve tedbirleri alması belirtildiğinden, hizmetin gereği olarak özel ağaçlandırma başvurusunun hangi nedenle red edildiğinin açıklanabilir, delillendirilmiş, belgelendirilmiş, uzmanlarca raporlanmış uygun görülmemiş işleminin ortaya konması gerekir.

34)Doktrinde ve buna paralel uygulamada, İdare örgüt ve faaliyetleri baştan iyi düşünüp, planlamadığı, teşkil ve tanzim etmediği veya gereği gibi ya da hiç yürütmediği için objektif olarak, belirli standart ve ölçülere göre yanlış eksik, yetersiz ve kötü sayıldığından kusurlu görülür. **Gökcan, T, H. Odabaşı, H ve Atay, E.(2003) ‘Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları’ Seçkin Yayınları, Ankara.**

35) Bu bağlamda özel ağaçlandırma sürecinin doğru bir şekilde planlanmaması sonucunda, kamu hizmetinin kişisel kusur ve mücbir sebep olmaksızın kötü işlemesine sebebiyet verip menfi zararının doğmasına yol açabilecektir.

36) Konu hakkında Kocaeli İli 2. İdare Mahkemesinin 06/05/2015 tarih E. 2014/1120 ve K. 2015/569 sayılı kararında, özel ağaçlandırma başvurusunun saha izni için Orman Genel Müdürlüğüne gönderildiği söz konusu makamca izin talebinin uygun bulunmadığı, ancak bu izin talebinin soyut genel bir değerlendirme yapılarak alındığından özel ağaçlandırma talebinin reddine ilişkin işleminin benzer gerekçelerle iptaline karar verilmiştir.

37) Diğer taraftan şikayet konusu uygulamalar kısmında Danıştay 12. Dairesinin 30.01.2014 tarih E. 2013/1265 K. 2014/278 sayılı kararında, idareye tanınan takdir yetkisinin somut bir belirleme ile kullanılabilmesi için yer almıştır. Danıştay 11. Dairesinin 18.4.2008 tarih E.2006/488 K. 2008/4127 sayılı kararında ise takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri ölçüsünde kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

38)Yukarıda bu yana yapılan açıklamalar, bilgi, belge ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde Sonuç olarak; özel ağaçlandırma başvurusuna ait sahalarda tespit, ilan, başvuru, hak sahipliği, izin raporu aşamalarında şikayetçi tarafından yükümlülüklerin yerine getirildiği, hukuki anlamda bir engel bulunmadığı ancak Orman Genel Müdürlüğünün saha iznini takdir yetkisini kullanarak uygun bulmadığı anlaşılmış olup bu yetkinin yukarıda belirtilenler gereğince olduğu ancak takdir yetkisi kullanılırken soyut ve yeterli olmayan ispat niteliği olmayan gerekçelerin ileri sürülmüş olması ve denge ilkesi kamu yararı ve hizmet gereğinin gözetilmemesi nedenleriyle takdir yetkinin sınırlarının aşıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca idarenin faaliyetlerini doğru bir şekilde planlamaması nedeniyle idarenin sorumluluğunun mevcut bulunduğu ve konu hakkında yargı kararları dikkate alındığında özel ağaçlandırma saha izninin uygun görülmemesinde hukuka uyarlılık bulunmaktadır.

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme:

39) Anayasamızın 35. maddesinde herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu, bu hakkın ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı düzenlenmiştir. BM İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin mülkiyet hakkını düzenleyen 17. maddesi, "Hiç kimsenin keyfi olarak mülkiyetinden yoksun bırakılamayacağı"

hükümünü amirdir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 1 no.lu Protokolün 1. maddesinde "Her gerçek ve tüzel kişinin, mal ve mülk dokunulmazlığına riayet edilmesini isteme hakkının olduğu, herhangi bir kimsenin ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve Uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabileceği." hüküm altına alınmıştır.

40) Şikâyetçinin 3 numaralı paragrafta yer verilen talepleri ulusal ve uluslararası mevzuat ile güvence altına alınan "mülkiyet hakkı" kapsamında yer almasa dahi özel ağaçlandırma saha iznine kadar olan uygulama projesi hariç bütün süreçlerin, şikâyetçi ve idare tarafından yerine getirildiği ancak Orman Genel Müdürlüğüne takdir yetkisinin sınırlarını aşarak saha iznini uygun bulmama işleminin, 22 numaralı paragrafta yer alan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Pine Valley Developments Ltd ve Diğerleri-İrlanda kararı ışığında meşru beklenti ilkesini zedelediği ayrıca yukarıdan bu yana yapılan değerlendirmeler ışığında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının da bu kapsamda ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmamıştır.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme:

41) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem ve eylem tesis etmeleri beklenmektedir.

42) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum ve davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasında da yer verilmiştir.28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesi; "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." şeklindedir.

43) Şikâyetçinin çeşitli tarihlerde idareye yaptığı başvuruları ayrıca Kurumumuz tarafından yapılan yazışmalar sonucunda verilen idarenin cevabi yazıları incelendiğinde; "eşitlik, makul sürede karar verme" ilkelerine uygun işlem tesis edildiği, ancak " haklı beklentiye uygunluk, orantılılık ilkelerine

uyulmadığı, kararların gerekçesinin belirtilmediği ve itiraz yolunun gösterilmediği tespit edilmekle, idareden bundan böyle bu ilkelere uygun hareket etmesi beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresi

44) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21'inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca; bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden başlayacaktır.

B.Yargı Yolu

45) 2709 sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması başlıklı 40'inci maddesinin 2'nci fıkrasında "Devlet işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup başvuran dava açma koşullarının mevcut olduğu düşüncesinde ise; ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içerisinde Kocaeli İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **ŞİKAYETİN KABULÜNE,**

Özel ağaçlandırma saha iznini uygun görmeme işleminin; soyut, genel belge delillendirilmeyen ve ispat edilemeyen gerekçelerle olması nedeniyle saha iznini uygun görmeme idari işleminin geri alınmasına ve idarenin talep konusunda hukuk ve mevzuata uygun gerekçe ile makul bir süre içinde, olumlu veya olumsuz yeniden bir işlem tesis etmesi hususunda ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince (Orman Genel Müdürlüğü) bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Bu kararın şikayetçiye ve gereği için Orman Genel Müdürlüğü'ne tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi